

ГАЗЕТА ВЫХОДЗІЦЬ РАЗ У ТЫДЗЕНЬ — ЦАНА 50 Н. ФЭН.

LE JOURNAL BIELORUSSIEN
„LA PATRIE”DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND”ВОРГАН БЕЛАРУСКАЙ НАЦЫЯНАЛЬНА-
ВЫЗВОЛЬНАЙ ДУМКІ

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG „ВАСКАУШЧИНА“ („VATERLAND“)

Herausgeber: Vladimir BORTNIK

Postadresse: Die Weissruthenische Zeitung „Вацкаўшчына“ („Das Vaterland“),

(13 b) München 19. Schliessfach 69.

Druck: „LOGOS“, Buchdruckerei u. Verl., G.m.b.H., München 19, Bothmerstr. 14
 Чапа: Нямеччына: на год — 14.— м.; 6 м-цаў — 7,50 м.; 3 м-цы — 4,25 м.;
 ЗША і Канада: на год — 8.— д.; 6 м-цаў — 4,50 д.; 3 м-цы — 2,50 д.; 1 нумар — 0,20 д. Ангельшчына й Аўстралія: 39 шыл.; 21 шыл.; 12 шыл.; 1 шыл.
 Бэльгія: 210 фр.; 120 фр.; 75 фр.; 5 фр. Францыя: 800 фр.; 450 фр.; 250 фр.;
 20 фр. Аргентына: 80 пэз.; 45 пэз.; 25 пэз.; 2 пэз. Перасылка лётніцкай помі-
 тай аднаго вумару газеты каштук дадаткова: у ЗША і Канаду — 40 фэн-
 гаў (10 ам. цэнт.); у Аргентыну — 70 фэн. (17 ам. ц.); у Аўстралію — 90 фэн.
 (22 ам. ц.). Падвойныя нумары каштуюць падвойна.

Банковое кonto: Zeitung „Вацкаўшчына“,
Konto Nr. 357-125, Bay. Hypotheken- u. Wechselbank, München.THE WHITERUTHENIAN NEWSPAPER
“THE FATHERLAND”

№ 14-15 (400-401)

Вялікдень 1958 г.

ГОД ВЫДАНЬНЯ 12

Божай Міласьцю

**Свяшчэнны Сабор Япіскатау Беларускай Аўтакефальнай
Праваслаўнай Царквы на Чужыні**

да ўсячэснага духавенства, прэпадобнага манаства й усіх багалюбівых вернікаў
нашых на чужыні й на бацькаўшчыне праўываючых.

Вялікоднае Архіпастырскае Пасланьне Хрыстос Уваскрос!

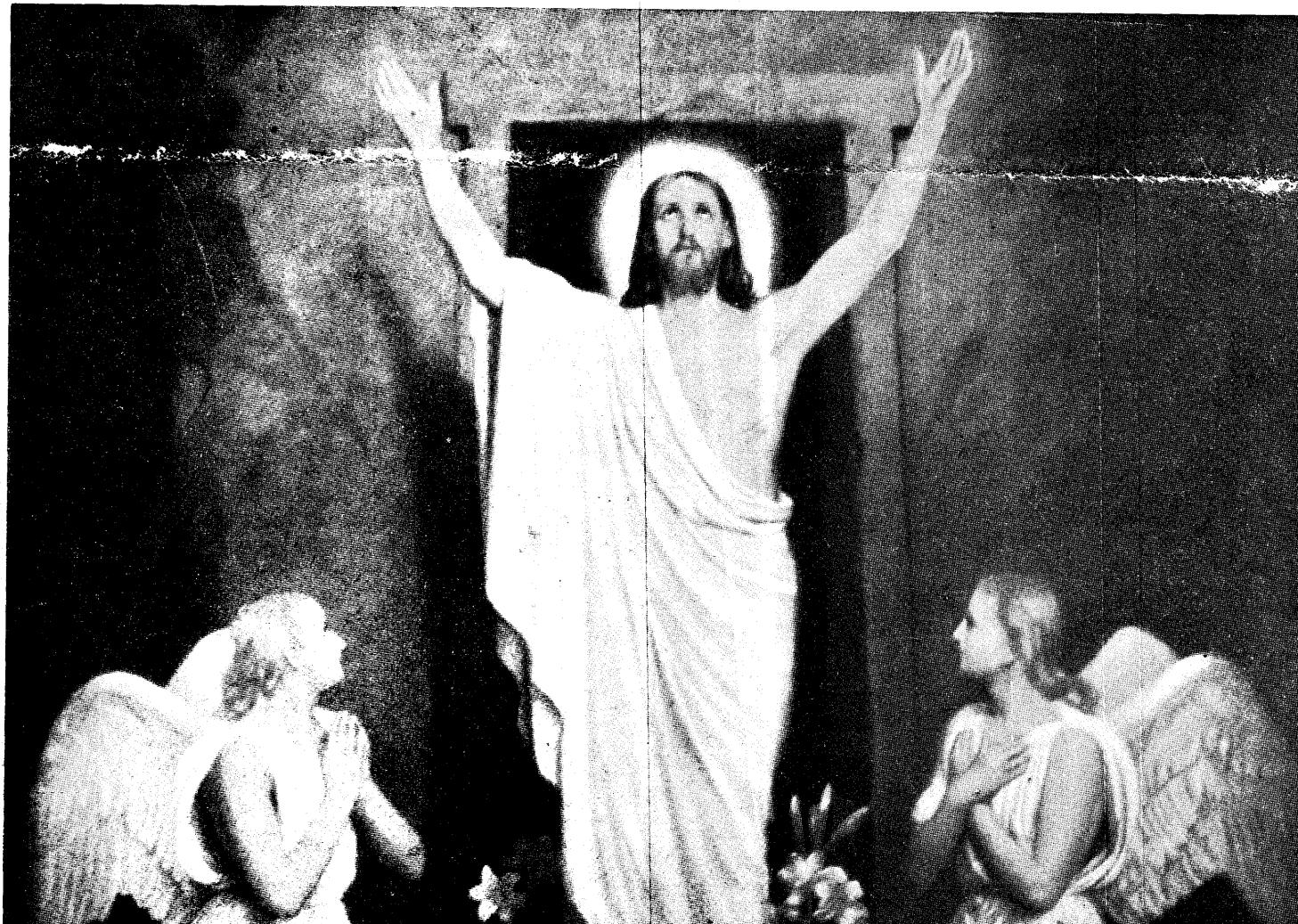
«Ангел суветлы ўсклікнуў Жонам: перастаньце плакаць, бо ХРЫСТОС УВАСКРОС! (Вялікодны Канон).

УЛЮБЛЕНЫЯ Й ДАРАГІЯ БРАТЫ І СЕСТРЫ!

Цяжкія пакуты перажыў Спасіцель наш у часе суду над Ім, асабліва ж на Галгофе. Над Ім насымяхаліся, Яго білі, урэшце ўкрыжавалі й у Гроб замуравалі. Ворагі Яго цешыліся: няма ўжо Хрыста, ён памёр! А хто можа апісаць тая нявымоўныя цярпені, якія перажывала Ягоная Прачыстая Маці Божая як пад Крыжам, так і цяпер! А сэв. Апосталы! А багаслаўленыя Ім Жоны Міраносіцы! Няма ўжо іхнага любага Вучыщела: ён памёр! «Сын Чалавечы будзе выданы ў руکі людзкі, і засудзяць Яго, і ўкрыжуюць, і на трэйці Дзень Уваскрэсьне» (Мц. 17, 22-23), на раз гаварыў ім Хрыстос. Але які разум людзкі мог зразумець такое Боскае Адкрыццё? Не разумелі гэтага ѹ сэв. Апосталы і слáўнія Жоны, і таму яны цяпер моцна сумавалі і плакалі.

Вось ужо й раніца трэйцяга дня па съмерці Яго. Узышло сонейка й таямічна азалаціла ўсё кругом, як бы прамаўляючи да сумуючых: Радуйцеся! Ён ужо ўстаў з Гробу! Але не заўважаюць гэтага ѿ сваім горы Жоны Міраносіцы, што съплююцца да Гробу Яго. І вось, раптам, яны тут бачаць съветлага Ангела і чуюць слова: «Вы ўшкуаце Исуся ўкрыжаванага. Яго няма тут: ён уваскрос!» Хрыстос уваскрос! О, што за радасьць! Гэтую радасьць сваю яны паўстрымашь ня могуць! Яны бягуть да сэв. Апосталаў, і натхнёна ўсклікаюць: Хрыстос уваскрос!

Тымчасам Ангел ужо зявіўся Прачыстай Маці Божай, і апавясыціў Ей: «Радуйся, Дзева, радуйся! Радуйся багаслаўленая, радуйся прэпрастаслаўленая: Твой бо Сын уваскрос на трэйці дзень ад гробу!» (Вялікодная Сыціхія). І Марыя Магдаліна ўжо пабачыла Яго, і натхнёна ўсклінула: Равуні — Вучыщело! (Іо. 20, 16). Ужо Яго пабачылі й усе іншыя Жоны Міраносіцы, і пачулі Ягонае прывітаньне: Радуйтесь! І абыялі ногі Яго і пакланіліся Яму (Мц. 28, 9). Ужо прыбеглі ў Ерусалім і Апостолам Клеопатрой Лука з Эмаусу і апавясыцілі адзінцаццём і быўшым зь імі, што Хрыстос уваскрос! Яны бачылі Яго і гаварылі зь Ім! Хрыстос запраўды адказаў ім іншыя Апосталы. Яго ўжо пабачылі і сэв. Пётра. А калі яны так цешыліся й радава-

наю Вераю, блесконцаю радасьцю й подобна Марыі Магдаліне, съплюща ся на Господа, ідзі за Ім, дык узвы надзей на ўваскрасенне ўсіх веру- подзяліцца ёю з іншымі: для іх ужо сіць цябе, каб ты ўзяў зямлю ѿ вя- ючым у Хрыстах, бо Ён, як Першы з ўсіх любяя, яны кожнага аблітамаюць, ладаныне, і бязбожных загубу ты нас, уваскрес! (І Кар. 15, 20). Гэта цела, кожнаму аблавішчаюць: ўбачыш! (Пс. 38, 34). Так, любыя дзе- Вялікдзень малай грамады разам з вёскі на Вялікдзень былі поўныя ра- радасны для нас, бо-ж мы съвяткуем Уваскрасным Хрыстом! Толькі ця- дзе- нашыя, асабліва гэты Вялікдзень на зямлі. Хрыстос Уваскрес! Вось чаму нашыя які раз ужо ѿ сваіх Храмах Божых, а гэту Ласку Сваю Спасіцель наш паслаў нам, каб мы належна прыга- тавалі сябе да сэв. Храмаў на сваей вольнай Бацькаўшчыне, дзень свабоды якое ўжо блізка! Закончыцца гал- гофа нашая неўзабаве, таму ѿсе, усе радуйцеся й веселецеся!

Таму ѿсе няма бяды, няма смутку, Таму ѿсе паміраюць, так у Хрысціце часна перамога Добра над злом, Адаме ѿсе паміраюць, Адаме ѿсе ўваскресніць! (І Кар. 15, 22). Вось Праўды над крываю, Свабоды над

У дзень найвялікшага свята — Вялікадня

Вялікдзень! Ня прыпадкова й не здар- ма сьвята Хрыстовага Уваскрасення беларускі народ называў Вялікаднем. У на- роднай съведамасці, адчуваны й выраб-

ражэнны дзень гэты звязаўле ўз- праўды Вялікім Днём, найвялікшым спа- сярод ўсіх дзён цэлага году. У той час, калі ѿ народу Захаду найвялікшым і найурачысцей съвятаваным гадавым съвятам бывае Дзень Хрыстовага Народ- джэння — Каляды, у народу белару- скага, хада і гэтае съвята съвятыкающа- вельмі ѿрачыста, піршиство ўсё-ж ад- дасця ў Вялікадню. І гэта мае сваю пры- чыну і глыбокі сэнс: рэлігійны народна- традыцыйны і, у сяньняшнім нашым па-

лажэніні, таксама нацыянальна сымба- личны.

Збаўца съвету Хрыстос-Бог стаўся ча- лавекам, каб сваім чалавечымі мукамі й смерці на крыжы адкупіць грахі ўспе- людзкасці, а праз сваё пудоунае зымер- га выкустыне забяспечыць нам жыцьцё вечнае. Таму ѿ Вялікоднай малітва-пес- ная, съплюваная на Вялікдзень, абвя- щае людзям радасную навіну: Хрыстос ува- скрос із мёртвых, съмерці пе- рамог і тым, што заходзіцца ў гробе, да- раваў жыцьцё вечнае.

Гэтыя цудоўныя слова вялікоднае ма- літвы і адкрываюць перад намі ўесь глыбокі рэлігійны сэнс вялікоднага съвя- та. Бе што-ж можа быць большай ахвя- рай, чымся дабравольна выбраная мучаніцкая съмерць, каб ёю адкупіць грахі ѿсіх людзей на зямлі й даць ім жыцьцё вечнае?

Гэтыя цудоўныя слова вялікоднае ма- літвы і адкрываюць перад намі ѿсіх людзей на зямлі й даць ім жыцьцё вечнае?

Тому съвята Хрыстовага Уваскрасеня, цудоўнае перамогі съмерці съмерці адкрывае перад намі вялікую не- смартонную праўду Хрыстовасава навукі. З гэтае навукі й выпілываюць недаследо- ваны ѿ сваіх вельчи ѹ шляхотнасці ідзі хрысціянская рэлігія: бязмежнае лю- боў бліжніх, ідзі прачабчыя дзя- нах ад людзей крываю, ідзі самапась- вячынны для бліжнія. На гэтых ідэях, як на непарушным фундаманце, асно- ваныя хрысціянства. А ѿсі гэтыя ідзі ўгрунтаваў сярод людзей сам Хрыстос- Бог на прыкладзе свайго собскага чала- вечага жыцьця й бязмежнае ахвяры сваёй мучаніцкой съмерці. Вось ѿ гэтых і заключаецца бязмежная вельч Хры- стовасава ахвяры для людзей і ѿсе найвя- лікшэе людзкое шчасце, якім ёсць ху- ховас жыцьцё вечнае пасля фізычнай съмерці.

Кажднае вялікае рэлігійнае съвята ся- род людзей і нарадаў звычайна выхо- дзіць з чыста рэлігійных рамаў і зна- ходзіць сваё яркае адбіцце ѿ народным быце, звычаях, абраадах і налагу на на- родным съветаадчыванні. У беларускай народнай традыцыі Вялікаднені ад на-

(Заканчыў на 2-ой бачыне)

Любою вітаем усіх вас! Ужо ўзы- ходзіць Сонца Праўды й Свабоды над пакутнаю ѹ сладунаю Зімелькаю на- шаю! Ужо Уваскрасны Спасіцель наш прамаўляе да нас: толькі веру- цце, ані не сумлявайтесь, і Ласка Мая вам памножыцца: уваскрасеніе ѿ- шаша пакутная, у гроб паложаная, лябада Маці-Беларусь!

І адзіні вуснамі й адзінім сэр- цам адкажам Яму: так, Госпадзі, мы веруем, цвёрда веруем, бо Ты за- праўды уваскрес!

Ласка й Мір Господа нашага Ісу- са Хрыста, Любобі Бога й Айца, і Прычысце Свяতога Духа будуць з усімі вамі. А мінъ.

Пакорны Архіяпіскап СЯРГЕЙ Галада Свяшчэннага Сабору Япіскапаў Беларускага Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы

Пакорны Архіяпіскап ВАСІЛЬ Сакратар Свяшчэннага Сабору Япіскапаў БАПЦ на Чужыні.

Дана Году Божага 1958
месяца красавіка
Аўстралія-Амэрыка.

Да пытаньня дзяржаўнасці Беларусі

(Заканчэнне з 2-ой бачыны)

хойны Савет СССР абвяшчае пастанову Урады могуць зъяниница, але дзяржаў новай зъмене канстытуцыи СССР і ва застасцца. Навет савецкае права гаўорыць, што «Зъмена формы кіравання пэўнай дзяржавы на ўпльвае, у прынцыпе, на яе палежэнніе, як суб'екту міжнароднага права». Гэтае разрозненне міжнародным правам пытнання дзяржавы і ўраду цягне за сабой лягчынную наступствы, што новы ўрад аўтаматично пераймае ўсе права і забавязаныя, якія дзяржава мела раней у міжнародных дачыненіях.

Усьведамленыне і правільнае разуменне гэтага разрознення дазваляе нам лягчынно разобрацца ў гэтым скамплікованым пытнанні і заніць адпаведную пазыцыю. Мы бачым, што нам ніяма чаго баяцца гаварыць аб tym, што БССР прызнаная дзяржавай. Прызнаўшы існаванне дзяржавы не абазначае, што тэбя прызначаўшы і існууючы ў даны момант урад ды заведзены ім у краіне парадак. Мы гаварылі і гаварыць будзем, што мы на падгажаемся з БССР, як формай беларускай дзяржавы, бо яна не абы́маса ўсё беларуское этнографічнае тэрыторыі, не зъяўляеца не-залежнай і суворэннай, і што мы су-праць камуністычнага рэжыму.* Мы зма-гаемся за ліквідацію камуністычнай диктатуры, за ўстаноўленне демакра-тычнага парадку ў беларускай дзяржа-ве і за аднаўленне ўсіх ейных палі-тичных правоў, але адмаўляць факт іс-наваныя беларускай дзяржавы было-б палітычнай памылкай.

Пры гэтым трэба памятаць, што міжнароднае пытнанне дзяржавы ня мае нічога супольнага з пытнаннем ураду.

Ю. Дубовік

Вугорскія пісьменнікі супраць рэжыму

(Заканчэнне з 3-й бачыны)

сторую прэміяй імя Кошута, у гэтым творы, старанна ўнікаюць якіх-небудзь горадзе першы раз камуністычны ўрад Вугоршчыны не знайшоў ніводнага літаратурнага твору, годнага такай узана-гароды. Як ведама, прэмія прысуджа-лася штогоду 15-га сакавіка.

Найлепшыя і найбільш папулярныя пісьменнікі і пасты Вугоршчыны ўсё ўячыць бяруць узел у «змове маўчанчыні». Яны адмаўляюцца супрацоўніца з рэжымам. Кадара і Мёнхіх ды маральна падтрымліваюць гэты рэжым сваімі творамі. Вялізарная большыня ведамых вугорскіх пісьменнікаў салідарызуецца з засуджанымі на доўгія тэрміны і зняволенімі сябрамі, асабліва з Тыбо-рам Дэры. Усе яны — і зняволеныя і ты, што карыстаюцца вельмі адноснай свабодай, у кастрычніку і лістападзе 56-га году працаўалі ў управе саюзу вугорскіх пісьменнікаў, бралі ўдзел у на-радах ведамага клубу Пэтэфі, дапамагалі старшыні Рады Міністраў Імро Надзю ў распрацоўцы новага палітычнага курсу.

Навет тыя пісьменнікі і пасты, якія хіпір прымушаныя публікаваць свае

лётгі 52-га году адразынвалася ў цэлым

з адрознівала

ся ўзялі

штогод

Рэгабілітацыя Ўладзімера Дубоўкі

У менскай газэце «Літаратура і Мастацтва» (№ 22 за 15 сакавіка сёлета), у ахвяралага бальшавіцкага тэрору дзяку-крохікарскай справадзачы «На паседжаннях прэзыдіюму СП БССР» знаходзім наступную карткую інфармацыю: «У члены Саюзу пісьменнікаў БССР прыніяты паэта Ул. Дубоўка і адноўлены ў правах члена СП паэта Ул. Хадыка».

Гэтая ліканічнае засенка гаворыць вельмі многае.

Як ведама, ад пачатку хрушчоўскае «адлігі» ў 1956 годзе і да апошняга часу было рэгабілітавана звыш дванаццацёй беларускіх паэтаў і пісьменнікаў, у свой час «злыківідаваных», як «нацдэмамаў», «буржуазных нацыяналістых» і «ворагаў народу». Гэты жудасны ліквідацыйны перыяд пачаўся з першым завойстранным паходам чырвонае Масквы супраў беларускай нацыянальнай культуры ў 1930 годзе і завяршыўся канцовай фазай якоўшыны ў 1938 годзе. Вялікая часць паэтаў і пісьменнікаў, што дазнала рэгабілітацыінае ласкі, была рэгабілітавана пасмертна. Гэта тыя, што ня перартывалі жахлівых мукаў у турмах ды канцэнтрацыйных лягероў Сібіру і западнай Поўначы й перадчасна аddyшлі на той съвет або праста былі на смерць замучаны ў падвалах ГПУ-НКВД. Другую группу рэгабілітаваных складалі тыя, кія ўсё-ж перажылі гэтую муку і фізычныя тэрор. Яны сяньня маюць магчымасць друкавацца ў БССР, а бальшыня іх вярнулася ў Беларусь і ўзнавіла сваю працу на літаратурнай ніве.

Але амаль усе з дагэтуль рэгабілітаваных — гэта людзі, што асабілі моцна ня правініліся перад камуністычнай сістэмай, як такай, а толькі не адказвалі нацыянальнаму характарам свае творчасці тагачаснаму, асабілі завойстранным бальшавіцкаму курсу, або навет, хоць маг-

чыма ў мянушкі сваей, сталіся ахвярамі лікі Беларусі (гэта тады называлася БССР).

Таму ў перыяд дэтранізацыі Сталіна й звольненія на яго галоўныя віны за шалёніны бальшавіцкага тэрору дзяку-крохікарскай справадзачы «На паседжаннях прэзыдіюму СП БССР» знаходзім наступную карткую інфармацыю: «У члены Саюзу пісьменнікаў БССР прыніяты паэта Ул. Дубоўка і адноўлены ў правах члена СП паэта Ул. Хадыка».

Але спасирод дагэтуль рэгабілітаваных Уладзімер Дубоўка, падобна як рэгабілітаваны ў 1956 годзе Язэп Пушча, — абыякім будзе мова ніжэй — займае асабістасці. Дубоўка, як ведама, быў адным із месца. Дубоўка, як ведама, быў адным із засновальнікаў і галоўным ідэйным і мастацкім правадыром паўсталага ў 1926 і зліківідаванага ў 1931 годзе беларускага літаратурна-мастацкага згуртавання «Узвышша», якое было глыбока нацыянальным і ярка апазыцыйным на толькі ў дачыненні да тагачаснага палітычнага курсу, сяньня адмененага, але й да самой бальшавіцкай сістэмы, не забытыя гэтымі дзяячынствамі да гэтымі пісьменнікам і сяньня.

Гэтак старшыня Саюзу пісьменнікаў БССР Пятруса Броўка, у сваім дакладзе на 3-ім пленэрме праўлення Саюзу пісьменнікаў БССР, што адбыўся 18 і 19 сакавіка 1957 году ў Менску, выказаўчы

свае задаваленіне з факту рэгабілітацыі многіх пісьменнікаў, не забыўши прыпомніц і наступнага: «Але мы не павінны забывацца і на ідэялагічных памылках, зробленых ў свой час некаторымі з іх, гаворку аб якіх нікіння выкінеш з гісторыі развязвіцца наша літаратура».

Іншым прыкладам толькі частковай рэгабілітацыі можа служыць Цішак Гартны (Зімітра Жылуновіч). Ён быў рэгабілітаваны толькі як пісьменнік, але ня рэгабілітаваны да апошняго часу, як палітычны дзеяч, навет як першы старшыня саўнічаркому абвешчанай 1 студзеня 1919 году Савецкай Сацыялістычнай Рэспуб-

бікі пасмертна. Гэта быў арыштаваны ў 1930 годзе ў Высокім судзе на пяць год на бывшую Віцкую губерню блізка Уралу, адкуль у 1934 годзе быў перавезены ў Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ў 1937 г. паэта быў узноў арыштаваны, і ад гэчна часу слыдел па ім загінену. Сярод Беларусаў панавала думка, што Дубоўкі ніяма ў жывых.

Справа рэгабілітацыі Уладзімера Хадыкі выпылала яшчэ ў 1956 годзе, а ў пачатку 1957 г. на ўспомненым 3-ім пленэрме праўлення Саюзу пісьменнікаў БССР П. Броўка даў яму наступную аценку: «Ляччу спыніца на тым, як апініваеща ў нас творчыца Ул. Хадыкі. Мы ўсё, яго сучаснікі і таварыши, добра знаем Хадыку, як паэта. Знаем, як паэта здолынага. Але ведама і то, што некаторым ягонымі вершамі быў ўласцівы і нацыянальны настроі. Але ён сам імкніўся пазабавіца ад фармалістычнага ўпльву і, даречы, у вапошні час пачаў пісаць больш выразна».

Усё гэта съветчыла толькі аб рэгабілітацыі Хадыкі, але яшчэ не пацвярджаля, што паэта жыве. Затое «съвежай інфармацыяй «Літаратуры і Мастацтва», што Хадыкі «адноўлены ў правах члена СП БССР», разъвівае ўсякія сумляваніні.

Варта прыгадаць, што сярод Беларусаў у вольным съвічне панавала перакананы, што Хадыкі «загінуў у ссыльцы». Аб гэтым гаворыць праф. Ант. Адамовіч у выдадзенай сёлета мінскім Інстытутам для Вывучэння СССР ангельскай мовы книжкы «Opposition to Sovietisation in Belarusian Literature» (бач. 173). А яшчэ ў 1957 годзе на бачынах нёбёўскага «Беларуса» пісьменнік Юрка Віцьбіч у артыкуле «І гарыць вачыма карымі горкі прыпаміні» прывёў ўерсію, што 12 траўня 1940 годзе Хадыкі, адбываючы зняволеніе ў савецкім канцэнтрацыйным лягеры, надалі ў Байкалам, быў забіты аськепкам

надзвіні. Але яшчэ не пацвярджаля, што паэта жыве. Затое «съвежай інфармацыяй «Літаратуры і Мастацтва», што Хадыкі «адноўлены ў правах члена СП БССР», разъвівае ўсякія сумляваніні.

Варта прыгадаць, што сярод Беларусаў у вольным съвічне панавала перакананы, што Хадыкі «загінуў у ссыльцы». Аб гэтым гаворыць праф. Ант. Адамовіч у выдадзенай сёлета мінскім Інстытутам для Вывучэння СССР ангельскай мовы книжкы «Opposition to Sovietisation in Belarusian Literature» (бач. 173). А яшчэ ў 1957 годзе на бачынах нёбёўскага «Беларуса» пісьменнік Юрка Віцьбіч у артыкуле «І гарыць вачыма карымі горкі прыпаміні» прывёў ўерсію, што 12 траўня 1940 годзе Хадыкі, адбываючы зняволеніе ў савецкім канцэнтрацыйным лягеры, надалі ў Байкалам, быў забіты аськепкам

надзвіні. Але яшчэ не пацвярджаля, што паэта жыве.

Іншым прыкладам толькі частковай рэгабілітацыі можа служыць Цішак Гартны (Зімітра Жылуновіч). Ён быў рэгабілітаваны толькі як пісьменнік, але ня рэгабілітаваны да апошняго часу, як палітычны дзеяч, навет як першы старшыня саўнічаркому абвешчанай 1 студзеня 1919 году Савецкай Сацыялістычнай Рэспуб-

бікі пасмертна. Гэта быў арыштаваны ў 1930 годзе ў Высокім судзе на пяць год на бывшую Віцкую губернию блізка Уралу, адкуль у 1934 годзе быў перавезены ў Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ў 1937 г. паэта быў узноў арыштаваны, і ад гэчна часу слыдел па ім загінену. Сярод Беларусаў панавала думка, што Дубоўкі ніяма ў жывых.

Справа рэгабілітацыі Уладзімера Хадыкі выпылала яшчэ ў 1956 годзе, а ў пачатку 1957 г. на ўспомненіи 3-ім пленэрме праўлення Саюзу пісьменнікаў БССР, што Хадыкі «адноўлены ў правах члена СП БССР», разъвівае ўсякія сумляваніні.

Варта прыгадаць, што сярод Беларусаў у вольным съвічне панавала перакананы, што Хадыкі «загінуў у ссыльцы». Аб гэтым гаворыць праф. Ант. Адамовіч у выдадзенай сёлета мінскім Інстытутам для Вывучэння СССР ангельскай мовы книжкы «Opposition to Sovietisation in Belarusian Literature» (бач. 173). А яшчэ ў 1957 годзе на бачынах нёбёўскага «Беларуса» пісьменнік Юрка Віцьбіч у артыкуле «І гарыць вачыма карымі горкі прыпаміні» прывёў ўерсію, што 12 траўня 1940 годзе Хадыкі, адбываючы зняволеніе ў савецкім канцэнтрацыйным лягеры, надалі ў Байкалам, быў забіты аськепкам

надзвіні. Але яшчэ не пацвярджаля, што паэта жыве.

Іншым прыкладам толькі частковай рэгабілітацыі можа служыць Цішак Гартны (Зімітра Жылуновіч). Ён быў рэгабілітаваны толькі як пісьменнік, але ня рэгабілітаваны да апошняго часу, як палітычны дзеяч, навет як першы старшыня саўнічаркому абвешчанай 1 студзеня 1919 году Савецкай Сацыялістычнай Рэспуб-

бікі пасмертна. Гэта быў арыштаваны ў 1930 годзе ў Высокім судзе на пяць год на бывшую Віцкую губернию блізка Уралу, адкуль у 1934 годзе быў перавезены ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ў 1937 г. паэта быў узноў арыштаваны, і ад гэчна часу слыдел па ім загінену. Сярод Беларусаў панавала думка, што Дубоўкі ніяма ў жывых.

Справа рэгабілітацыі Уладзімера Хадыкі выпылала яшчэ ў 1956 годзе, а ў пачатку 1957 г. на ўспомненіи 3-ім пленэрме праўлення Саюзу пісьменнікаў БССР, што Хадыкі «адноўлены ў правах члена СП БССР», разъвівае ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ў 1937 г. паэта быў узноў арыштаваны, і ад гэчна часу слыдел па ім загінену. Сярод Беларусаў панавала думка, што Дубоўкі ніяма ў жывых.

Справа рэгабілітацыі Уладзімера Хадыкі выпылала яшчэ ў 1956 годзе, а ў пачатку 1957 г. на ўспомненіи 3-ім пленэрме праўлення Саюзу пісьменнікаў БССР, што Хадыкі «адноўлены ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ў 1937 г. паэта быў узноў арыштаваны, і ад гэчна часу слыдел па ім загінену. Сярод Беларусаў панавала думка, што Дубоўкі ніяма ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакарання, Дубоўка дастаў дадаткова два гады высылкі. У часе разгару якоўшыны ѿ

Чувашскую Аўтамонімную Рэспубліку. Паслья адбыцца пакар

Радыё „Вызваленне“ ў дзень 25 Сакавіка

(Заканчэнне з 7-ай бачыны)

Пункт 6 — У рубяжох Беларускай Народнай Рэспублікі ўсе народы маюць права на нацыянальна-пэрсанальнай часткі суседніх губерній, заселеных Беларусамі.

Пункт 7 — У рубяжох Беларускай Народнай Рэспублікі права прыватнае ўласнасці на зямлю касуецца. Зямля перараддца базь выкупу тым, што самі на ёй працуюць. Лясы, вазёры і нутро зямлі абвяшчаюцца ўласнасцю Беларускай Народнай Рэспублікі.

Пункт 8 — У рубяжох Беларускай Народнай Рэспублікі устанаўлецца восьмігадзіны рабочы дзень»...

Спаўніячы Камітэт Рады Першага Усебеларускага Зезду.

19 сакавіка Выкананы Камітэт Рады Усебеларускага Кангресу перамноўвае ёсць ў Раду Беларускай Народнай Рэспублікі:

Тымчасам у Берасці адбываўся бальшавіцка-нямецкая мірная перамова. Бяз згоды і ўзделу Беларуса пачаўся гандаль беларускай этнографічнай тэрыторыі. Рада БНР пераконвала аб патрэбе абвешчаныя поўнай незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі, і ўжо на гэтым грунце далейшага вядзення беларускага палітычнага вызваленення.

24-га сакавіка 1918 году, а восьмай гадзіне ўвечары, у будынку Рады БНР пачалосі гістарычнае паседжанье Рады БНР разам з делегацыяй Віленскай Беларускай Рады. На парадку дні стаяла адзіна пытанне: абвешчаныя незалежнасці Беларусі. З дакладам ў гэтым пытанні выступіў Старшыня першага ўраду — Народнага Сакратарыяту БНР — Язэп Варонка.

Паслья поўнаны была выбраная рэдакцыйная камісія ў складзе прадстаўнікоў усіх партый і груповак.

Паслья сканчаныя працы Камісіі абвяшчаюцца і прымаецца прапанаваная ёю рэзоляцыя:

«Рада Беларускай Народнай Рэспублікі абвяшчае Беларускую Народную Рэспубліку незалежнай і выдае аб гэтым Уставную Грамату.»

Тут-жэ абвяшчаюцца і прымаецца Трасця Уставная Грамата — векаломны Акт 25-га Сакавіка:

«Год таму назад народы Беларусі, разам з народамі Расеі, скінулі ярмо расейскага царызму, якое нахіджало з усіх пзыдышыла Беларусь; на пытаючыся народу, ён кінуў наш край у пажар вайны, якай дашчэнту зруйнавалі гарады і вёскі беларускія. Цяпер мы, Рада БНР, скідаем з роднага краю апошніе ярмо дзяржаўнае залежнасці, якое было на клунута расейским царызмам на наш вольны і незалежны край.

Ад гэтага часу Беларуская Народная Рэспубліка абвяшчаецца незалежнай і вольнай дзяржавай. Самі народы Беларусі, у асобе свайго устаноўчага сойму, пастаўлююць аб будучых дзяржаўных звязах Беларусі.

На падставе гэтага траціць сілу ўсе старыя дзяржаўныя звязі, якія дали магчымасць чужому ўраду падпісаць і за Беларусь трактат у Берасці, што забівае на съмерць беларускі народ, дзе личы яго на часткі. На падставе гэтага ўрад Беларускай Народнай Рэспублікі мае ўвайсці ў зносіны з зацікаўленымі старонамі, запрапанаваўшы ім перагледзець ту частку Берасцейскага трактату, якую датыўніць да Беларусі і падпісаць мірную ўмову з усімі ваяваўшымі дзяржавамі.

БНР павінна абвіць усе землі, дзе жыве і мае лічбаву перавагу беларускі народ, а ласціне: Магілёўшчыну, беларускія часткі Меншчыны, Віленшчыны.

10 год таму «Бацькаўшчына» пісала:

...Калі мы хочам быць роўными з тымі братамі, якія на родных палетках цягнуць ярмо акупацыі і відуць з ім магчымасць змаганьне — мусім і мы жыць гэтак, каб на першыя месцы стаялі абвяшчані і заданы, якія беспасяродна датычна нашага народу ягона-га існаванія, наша дзяржавы ёйнае незалежнасці.

Ужо чацверты дзесятак гадоў беларускі народ церпіц на сваіх зямліх на-чваны зьдзек бальшавіцкіх сатрапаў. Здуншынне наша нацыянальнае дзяржаваўшчыні, калектыўніцтва, масавыя дэпартацыі, зыншчынныя нацыянальнае эліты, систэматычная русыфікацыя — пяцяка падліпчыце усе злачынствы гэтага чужое, антынароднае ўлады. Але няў-ля ня можа быць вечнай. Прыйдзе дзень, калі сонца свабоды, запаленое 40 год таму Віленскім Сакавіковым Актам, ізноў асьвеціць усю Беларусь.

(Апошнія зваротка нац. гімну — «Бра-твы...»)

Зь беларускага жыцця

Два гады ў Чыкаго

у нашым штодзённым быце.

Уздельнікі хору вельмі ўважна сочыць за развіццем свайго выкананія, і калі пераслушоўвацца тое, што на-спявана на істужку гуказапісу, дык у залі робіцца ціха як у царкве — кожнага цікавіць і хвалюе запісане.

На сяўточную ўрачыстасць 25 Сакавіка (адзначаецца 30 сакавіка) пад-рыхтавана досьць салідная ѹ цікавая праграма.

Падсумоўваючы можна сказаць, што беларускія калёні ў Чыкаго мае ця-пер усе магчымасці выйсці ў самыя першыя рады нашага культурнага жыцця. Треба ўлічваць, што ў Чыкаго ёсьць яшчэ шмат Беларусаў, якія з тых іншых прычынаў жывуць інэрната, абы-якава, амаль што бяз духовага прагу-ляння сябе як чалавека. Тут яшчэ можна мець вялікія кадры ўздельнікаў, калі іх зактыўізаваць, а самае галоўнае — прыцягваць прыкладамі працы, рэалічнымі фактычнымі праявамі.

У нас, нажаль, звычайна ўрачыстыя адзначаны нацыянальных сьвятаў не пакідаюць паслья сябе заўважаных вы-ніку, сталых, замацаваных даслінен-ніяў. Праходзяць сьвяты ё мы супако-йаемся да наступнага году. І вось мне хочацца звязніцца з заклікам да беларускіх эмігранцікі асяродкай — зама-цоўваць нашыя нацыянальныя ўрачы-стасці якім-небудзь культурным дасліненінем, якое пакінула-б свой сълед, увайшло ў жыццё й надалей як новая набытая каштоўнасць. І ў першую чар-гу я праз газету звязараюцца да сваіх суродзіцай у Чыкаго з канкрэтнай праграмай усімі суродкамі захаваць, раз-віваць і песьціць такую адзінку як Аб'еднаны Беларускі Хор, які мае ўсе да-змены на тое, каб іграць вялікую ролю ў нашым культурным жыцці.

Мікола Куліковіч

Ліст з Амэрыкі

Аб чыёй гэта маралі?

Кажнае беларускае друкаване сло-ва, кніжка, ці газета мяніе вельмі ціка-віць, з якое яны пыніці ці асяродкі-дзяя не паходзілі-б, — бо-ж яны бела-рускія.

Хоць я «вуніятам» яшчэ не звязаў-ся, але «Бацькаўшчыну» й «Беларуса» чытаю я за гэтага аплачуваю акуратна, бо гэта наша — беларуская.

Апошнім часам вышла газетка «Бела-рускае Слова» № 1 (38) сакавік 1958 у Саўт Рывэрз. Нежкі так злажылася, што

сталым падпішчыкам гэтага насталасе газ-эткі я не звязаўся. Аднікушы ў ста-рой газеты адрес рэдакцыі, — я і пай-шоў купіць яе. Пад падзілым нум-рам я знойшоў Грэка-Беларускую Пра-васлаўную Царкву. Будынок позёрнім свае памылкі я пайшоў праверць ну-мары суседніх дамоў. — 18 гэта і ёсьць адрада царквы.

Сумнае ў прыкрае пачуцьцё. У гэтую Царкву ідуць мae суродзіцы Беларусы, каб памаліцца. Сюды ідуць людзі, паслья цяжкіх тыднёў працы ѹ штодзённых турботаў, каб тут, у Святыні Божай атрымаваць духову падтрымку, дык памаліцца Богу за Бацькаўшчыну ў за-тых, што там засталіся. Мне на робіць ніякія розынцы, куды мае суродзіцы ідуць маліцца; у каталіцкую, баптыс-цкую ці іншую сьвятыню, калі да гэтае рэлігіі яны належаць, — яны для мяне суродзіцай — Беларусы. Вось я стаю пе-рэд дзівярыма царквы, дзе рэдагуеца газетка «Беларускае Слова», на балон-ках катаро столькі ілжы і немараль-насць. У гэтай Царкве, сам настаяцель яе а. Мікалай Лапіцкі ўкладае ѹ рэдагу-рэчы, каб гэтае падзіліцца з падпішчыкамі.

А. А. Васіленія

ААНГЕЛЬШЧЫНА:

Mr. Aleksander Laszuk, 97 Moore Park Rd., London, S. W. 6.

АРГЕНТИНА:

Asociación Bielorusa en la Argentina, Calle Coronel Sayos 2877, Valentín Alsina, pcia Buenos Aires.

АУСТРАЛІЯ:

Mr. A. Vasilenia, 39 Edwin St., Croydon, N. S. W.

Mr. A. Maroz, 109 Morrison Rd., Midland Junction, W. A.

Mr. M. Nikan, 14 Steel St., Spotswood—Melbourne, Vic.

Mr. W. Akavity, 80 Tapley Hill Rd., Royal Park, S. A.

БРАЗЫЛІЯ:

Mr. C. Cimafiejčyk, Prasa 76, Tiridentes, Curitiba — Paraná.

ЗАДЗІНОЧАНЫЯ ШТАТЫ:

Mrs. L. Bielenis, 2042 W. St. Paul Ave., Chicago 47, Ill.

Mr. B. Danilovich, 303 Howard St., New Brunswick, N. J.

Mr. Ul. Duniec, 814 Brayton Ave., Cleveland 13, Ohio.

КАНАДА:

Mr. K. Akula, 57 Riverdale Ave., Toronto, Ont.

ФРАНЦЫЯ:

Mr. V. Mickievic, 47 Bd. de Be- zons, Sartouville (S. et O.).

Mr. W. Kasztelan, 33 rue Kleber, Mouvaux (Nord).

Беларускі тыднёвік палітыкі, культу-
ральны грамадзкага жыцця.

Выдавец: Уладзімер Бортнік

РЭДАГУЕ КАЛЕГІЯ

Артыкулы, падпісаны прозвішчам або імянніламі аўтара, не заследыў выра-
жаны паглядам Рэдакцыі. Незамоўлены

рукапісы назад не зварочваюцца. Рэдак-
цыя адказвае на лісті толькі паслья

далучэння паштовага купону.